

УДК 745/749:75:72.012(477)«18–19»

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-6-46>

Ольга ШКОЛЬНА

доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна, 02154

ORCID: 0000-0002-7245-6010

Остан КОВАЛЬЧУК

кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри образотворчого мистецтва, декан Факультету образотворчого мистецтва і дизайну, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна, 02154

ORCID: 0000-0002-9178-401X

Наталія САПФІРОВА

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна, 02154

ORCID: 0000-0002-5573-324X

Бібліографічний опис статті: Школьна, О., Ковальчук, О., Сапфірова, Н. (2025). Штучний інтелект у візуалізаціях творів Амвросія Ждахи 1919 року. *Fine Art and Culture Studies*, 6, 363–372, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-6-46>

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ВІЗУАЛІЗАЦІЯХ ТВОРІВ АМВРОСІЯ ЖДАХИ 1919 РОКУ

Спадщина Амвросія Ждахи (1885, Ізмаїл – 1927, Одеса) кінця XIX – початку XX століть є надзвичайно різноманітною. Майстер належав до когорти художників-універсалів епохи модерну та, водночас, вже від 1908–1910-х років працював у рідчій протодизайну, випереджаючи у своїх сміливих проєктах розробки інтер'єрів, меблів, керамічних печей, посуду дизайнерів промислового спрямування і середовища, когорти яких прийшла до європейських мистецьких центрів приблизно з початками тенденцій розвитку функціоналізму Баугаузу, бойчукізму, конструктивізму та ар деко. Наразі доробок Амвросія Ждахи проєктного спрямування зберігається у збірці Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. В. Г. Заболотного у м. Києві. Особливо значуща частина з нього – це авторські замальовки проєктів інтер'єрів та меблів, ширм, кахляних п'єців, форм керамічного і тонкокерамічного посуду 1919 року. 28 з них було візулізовано за допомогою штучного інтелекту і представлено користувачем Антоном Проненком 31 грудня 2025 року у соціальній мережі Фейсбук в пості «Візуалізація меблів українського дизайнера Амвросія Ждахи». Враховуючи те, що донедавна з мистецького надбання вказаного непересічного автора у першу чергу вивчалися його серії ілюстрування книжок, зокрема малюнки до Євангелія, «Кобзаря» Тарас Шевченка, обкладинок низки видань українських письменників, насамперед дослідниками розглядалися матеріали з доробку художника, які він готував для першого у вітчизняній традиції освітнього курсу «Історії українського мистецтва». А саме – підготовчі малюнки до власної серії «Живописної України» (історія давніх мешканців нашої країни за матеріалами археологічних розкопок, українські типи, клейноди, етнографічні студії писанок, зброї, зброї, одягу, посуду представників різних соціальних прошарків населення). Натомість творчий спадок Амвросія Ждахи раніше не вивчали з точки зору розробки проєктів інтер'єрів, меблів, посуду, а тільки як кресляра (працював кілька десятиліть фахівцем з цього напрямку в одному з одеських банків).

Ключові слова: штучний інтелект, композиція, стиль, скульптура, декоративно-прикладне мистецтво, художня культура, візерунок, сницярство, різьблення, артдизайн, етнодизайн, фарфор, проєкт, Амвросій Ждаха.

Olga SHKOLNA

Doctor of Art History, Professor, Head of the Department of Fine Arts, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine, 02154

ORCID: 0000-0002-7245-6010

Ostap KOVALCHUK

Candidate of Art History, Associate Professor, Professor of the Department of Fine Arts, Dean of the Faculty of Fine Arts and Design, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine, 02154

ORCID: 0000-0002-9178-401X

Nataliia SAPFIROVA

Candidate of Art History, Associate Professor, Department of Fine Arts, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine, 02154

ORCID: 0000-0002-5573-324X

To cite this article: Shkolna, O., Kovalchuk, O., Sapfirova, N. (2025). Shtuchnyi intelekt u vizualizatsiiakh tvoriv Amvrozii Zhdakhy 1919 roku [Artificial Intelligence in Visualizations of Works by Amvrozy Zhdakha in 1919]. *Fine Art and Culture Studies*, 6, 363–372, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-6-46>

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN VISUALIZATIONS OF WORKS AMVROSIY ZHDAKHA IN 1919

The legacy of Amvrozy Zhdakha (1885, Izmail – 1927, Odesa) of the late 19th – early 20th centuries is extremely diverse. The master belonged to the cohort of universal artists of the modern era and, at the same time, from 1908–1910 he worked in the stream of proto-design, ahead of industrial and environmental designers in his bold projects for the development of interiors, furniture, ceramic stoves, and dishes, whose cohort came to European art centers approximately with the beginnings of the trends of Bauhaus functionalism, Boychukism, Constructivism, and Art Deco. Currently, the work of Amvrozy Zhdakha of the design direction is stored in the collection of the V. G. Zabolotny State Scientific Architectural and Civil Engineering Library in Kyiv. A particularly significant part of it is the author's sketches of interior and furniture designs, screens, tiled piets, and shapes of ceramic and fine ceramic dishes from 1919. 28 of them were visualized using artificial intelligence and presented by user Anton Pronenko on December 31, 2025 on the Facebook social network in the post "Visualization of furniture by Ukrainian designer Amvrozy Zhdakha". Considering that until recently, the artistic heritage of this extraordinary author was primarily studied by his series of book illustrations, in particular, drawings for the Gospel, Taras Shevchenko's "Kobzar", and covers of a number of publications by Ukrainian writers, the researchers first examined materials from the artist's work, which he prepared for the first educational course in the national tradition, "History of Ukrainian Art". Namely, preparatory drawings for his own series «Picturesque Ukraine» (the history of the ancient inhabitants of our country based on archaeological excavations, Ukrainian types, kleynods, ethnographic studies of Easter eggs, weapons, armor, clothing, dishes of representatives of different social strata of the population). In contrast, the creative heritage of Amvrosiy Zhdakha had not previously been studied from the point of view of developing interior design projects, furniture, dishes, but only as a draftsman (he worked for several decades as a specialist in this area in one of the Odesa banks).

Key words: artificial intelligence, composition, style, sculpture, decorative and applied arts, artistic culture, pattern, carving, carving, art design, ethno design, porcelain, project, Amvrosiy Zhdakha.

Актуальність проблеми. Наразі питання візуалізації проєктних творів художників першої третини набуває особливої актуальності, адже відстань часу у понад сто років дозволяє сьогодні з позицій ретроспективи подивитися на ті розробки, котрі з різних причин не були втілені у матеріалі, але несуть в собі значний мистецький потенціал.

Так, восени 2023 р. в Національному музеї у Львові імені Андрія Шептицького експонувалися

виконані за ескізами Михайла Жука проєкти розпису посуду (куратор Олена Кашуба, Національний художній музей України в м. Києві). Реалізовані одеською художницею Оленою Жерновою в фарфорі, вони отримали несподіване продовження завдяки ідеям директора Музею сучасного мистецтва Одеси Семена Кантора за підтримки Українського культурного фонду.

В цілому слід зазначити, що подія стала епохальною, вперше за понад сто років після

останньої виставки Михайла Жука у Львові, в культурній столиці України довкола спадщини митця об'єдналися кияни, одесити, львів'яни, котрі в симбіозі змогли представити творчість нового для публіки, і як виявилось, дуже «сучасного» та затребуваного митця у його новій іпостасі.

Тож аналогічні розробки, котрі пов'язані з колегою Михайла Жука по викладанню в Одеському художньому училищі Амвросієм Ждахою, нині мають всі шанси стати новим ремейком – кращою версією інтерпретації вже існуючих в ескізному вигляді творів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найпершим з когорти фахівців, що звернув увагу на спадок художника, був князь Всеволод Кармазин-Каковський, котрий маючи тісні контакти з Амвросієм Ждахою від часів навчання, все життя займався архітектурою, графікою і мистецтвознавчими дослідженнями в Одесі, Яссах, коли виїхав 1944 р. до Румунії в еміграцію, надалі в Римі. 1978 р. він писав про наміри видати монографію про художника, для якої збирав матеріали, але цей рукопис так і не був опублікований. Натомість видана автором 1978 р. у Філадельфії в межах серії «Нотатки з мистецтва» монографічна розвідка «Амвросій Ждаха – мистець історичного малярства» (Кармазин-Каковський, 1978, с. 27–32) поклала початок вивченню біографії та творчого доробку названої особистості.

Надалі спадком майстра почали активно займатися дослідники різних галузей знань вже з часів Незалежності. Так, 1992 р. одеський мистецтвознавець Сергій Шевельов оприлюднив на шпальтах періодичного видання «Чорноморські новини» невелику замітку «Амвросій Ждаха – ілюстратор Кобзаря», завдяки чому викликав інтерес у київських колег до творчості означеного непересічного майстра (Шевельов, 1992, с. 3).

Вже наступного року співробітник Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки імені Володимира Заболотного Дмитро Мироненко видав у науково-виробничому журналі «Будівництво України» статтю «Шевченкіана у художній спадщині Амвросія Ждахи» (Мироненко, 1993, с. 46–47), що поклала початок подальшого фундаментального дослідження означеної проблематики вказаного автора. 2014 останньому вдалося поглибити

і розширити вказані напрацювання в однойменній публікації, вміщеній у цьому ж журналі (Мироненко, 2014, с. 46–47).

За цей час, зважаючи на залишені митцем проекти комплексного ілюстративного оформлення Євангелія та «Кобзаря» Т. Шевченка, почали опрацювання творчої спадщини майстра одеські, очаківські, ізмаїльські історики та краєзнавці й київські літературознавці. Особливу роль в осмисленні творів художника, пов'язаних з музейними та приватними збірками перелічених міст, відіграв багаторічний співробітник Державного музею Т. Шевченка у м. Києві Володимир Яцюк. 1996 р. він написав вступну статтю до виставки, яка відбулася у вказаному закладі, каталог якої змогли видати у місті дитинства митця – Очакові (Український, 1996, с. 5).

Надалі істориком-джерелознавцем Марією Дмитрієнко було підготовлено для «Енциклопедії історії України» фундаментальну статтю «Ждаха Амвросій Андрійович», в якій вміщено всю доступну на той час різнобічну інформацію про спадок митця. Розвідка поклала початок ґрунтовному науковому вивченню його надбання у наступні кілька років (Дмитрієнко, 2005, с. 143–144). Зокрема, дослідниками Одеси, що кілька років готували конференцію в Одеському історико-краєзнавчому музеї, куди частина спадкоємців передавали твори приватної родинної колекції.

Також розпочала свою подвигницьку пошуково-наукову роботу очаківська краєзнавиця Галина Крикун, котра 2009 року оприлюднила «Енциклопедії Сучасної України» розгорнуту біографічну довідку «Ждаха Амвросій Андрійович» (Крикун, 2009), розміщену на шпальтах інтернет-мережі. Паралельно, зважаючи на іншу частину родинного архіву, котра стала після Другої світової війни надбанням окремого фонду митця у Державній науковій архітектурно-будівельній бібліотеці імені Володимира Заболотного у Києві (Архів, 1948), почалося системне вивчення окремих частин цієї колекції (Шевченкіана, 2025) та підготовка видань, суцільно проілюстрованих оригінальними рисунками Амвросія Ждахи (Шевченко, 2019, с. 1–490).

По суті, під обкладинками таких навіть не репринтів, а вперше надрукованих комплексних творів в художньому оформленні митця,

«оживали» його образи, які надихали на нові експерименти з надбанням майстра, що було переоцінене нащадками. На хвилі зацікавлення його доробком, 31 грудня 2025 р. користувач Антон Проненко на сторінці соціальної мережі Фейсбук оприлюднив пост під назвою «Візуалізація меблів українського дизайнера Амвросія Ждахи», де виклав опрацьовані за допомогою штучного інтелекту проекти інтер'єрів, меблів, кахляних печей, посуду вказаного художника й артдизайнера, який завдяки інтересу до етнографізму, зацікавився елементами етнодизайну ще на початку ХХ-го сторіччя (1919 року) (Проненко, 2025).

Мета дослідження – проаналізувати художні особливості творів Амвросія Ждахи 2019 р, візуалізованих за допомогою штучного інтелекту 31 грудня 2025 р. на сторінках соціальної мережі Фейсбук з урахуванням співвіднесенням творів з авторським оригіналом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед частини родинного архіву Амвросія Ждахи, закупленого дирекцією Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки імені Володимира Заболотного у післявоєнному 1948 році від його нащадків, зберігаються унікальні проекти інтер'єрів, меблів, ширм, кахляних печей, посуду 1919 року, котрі були опрацьовані за матеріалами оцифрованої колекції установи, викладеної на її сайт, за допомогою інструментів штучного інтелекту й представлені у спільноті Фейсбук-користувачів 31 грудня 2025 року автором Антоном Проненком (Проненко, 2025).

Викладені для ознайомлення твори миттєво стали взірцями для втілення проектів готових виробів з дерева й фарфору, котрі можна втілити у матеріалі, й набули нового сенсу не лише як спадщина митця, що існує у вигляді ескізів на папері, а реальними проектами, що можуть бути реалізовані як тривимірні одиниці.

З цього приводу цікаво порівняти вихідні роботи автора, та дещо доопрацьовані за допомогою штучного інтелекту зображення об'ємних виробів, адже штучний інтелект частково стає співавтором означеного артдизайнера в них.

Здебільшого були опрацьовані ансамблі меблів, які Амвросій Ждаха проектував у межах синтетичного «Українського стилю» (альбом №8 ДНАББ ім. В. Заболотного),

пошуком констант і ключових компонентів якого була захоплена на початку ХХ сторіччя плеяда вітчизняних художників і архітекторів. З-поміж них особня роль належала О. Слатьону, В. Кричевському, О. Саєнку, І. Левинському, Д. Дяченку, О. Лушпинському, В. Троценку, С. Тимошенку, К. Жукову, Є. Сердюку.

У проектах інтер'єру такого стилю «реконструктори української минувшини» намагалися закарбувати абрис трапецієподібних одвірків, притаманні козацькій забудові Гетьманщини, елементи дерев'яних різьблених сволоків, божників, опасань, меблі стилю традиційних лавбамбетелів, ослони кшталту курульних крісел, скрині й мисники з народним розписом, в образ оселі вводячи мотиви тканих скатертин, килимових доріжок, вишитих рушників, кахляних печей і кераміки, різноманітного автентичного посуду.

Так, Амвросій Ждаха, орієнтуючись на такий приблизний перелік складових «стилю», а по суті стилізованого інтер'єру світлиці на задану тематику, також ввів до інтер'єру (альбом №8, арк. 8 ДНАББ ім. В. Заболотного), образи Козака-Мамає, народної картини, осучаснені для початку ХХ сторіччя, модернізовані форми меблів стилю буфетів, яскравий розпис стін і стелі, посуд з тонкої кераміки (Рис. 1).

При цьому цікаво, що для розробки конструкції меблів з плієстрами і скульптурою (горельєфами) з наведеного проекту інтер'єру, Амвросій Ждаха використовував протодизайн серванту-буфету в романському стилі (альбом №8, с. 29, арк. 52 ДНАББ ім. В. Заболотного) (Рис. 2), вочевидь, з опертям на ідею спільних формотворчих засад Європи доби Київської Русі (у межах культурного поля Візантії).

Для модифікації фасаду автор за його власним виразом застосував «фантазію» у перефразуванні декору (Рис. 3).

З вищеперерахованих творів за допомогою ШІ було здійснено візуалізацію кахляного п'єцу і серванту-буфету з посудом, образи останнього детальніше візуалізовано (Рис. 4 і 5).

За наведеними проектами стає зрозумілим, що в розробках, представлених Антоном Проненком, докорінно було змінено форму і декор типового для українських теренів глечика-молочника, який отримав дизайн вужчого горла та накривку. Також ШІ було перероблено форму філіжанок на чайні чашки,

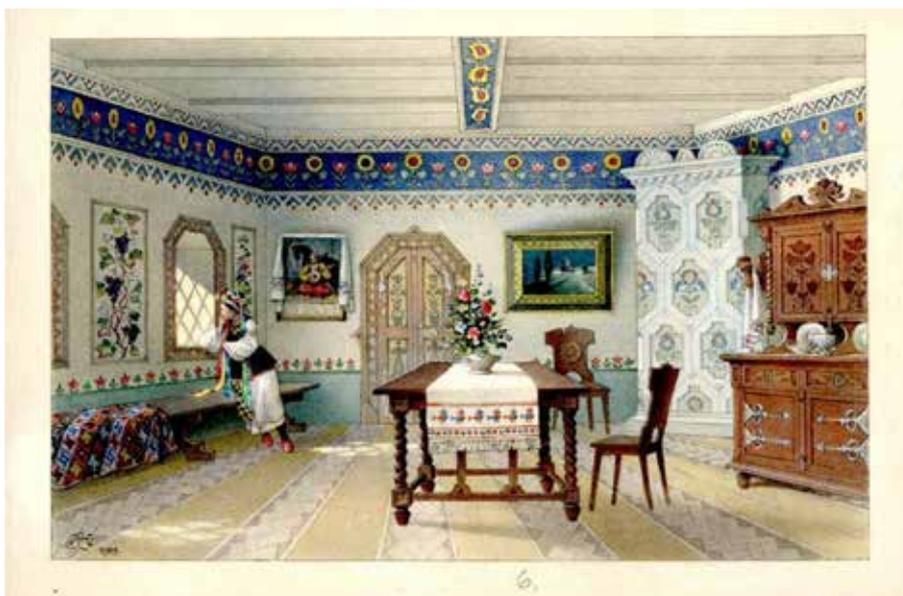

Рис. 1. А. Ждаха. Проект інтер'єру світлиці в українському стилі. Папір, акварель. Зображення з Архіву з ескізами А. Ждахи в зб. Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. М. Заболотного в м. Києві. Альбом №8, арк. 8

Рис. 2. А. Ждаха. Проект серванту в українському стилі. Папір, олівець. Архів ДНАББ ім. М. Заболотного в м. Києві. Альбом №8, с. 29, арк. 52

додано цукорницю чи масничку та цукерницю (потакрем?).

Замість чашки-соусника, характерного для європейського фарфору кінця XIX – початку XX століття (випускалися в тому числі кузнецовськими заводами в Україні, зокрема у м. Слов'янську теперішньої Донецької області), розроблено дизайн тонкостінної чашки для чаю з зубцями у верхній частині виробу, в реальних умовах використання предмету абсолютно не зручних. Також у візуалізації з'явилися три великих декоративних тарелі з мотивами соняха та солярних розет, котрі ШІ вирішив додати задля більшої атрактивності ансамблю посуду в інтер'єрі.

У наступному проекті посуду з ілюстраціями до українських пісень автор планував використати форму півчашки (здаємо подальші розробки К. Малевича на цю ж тематику), ідеї «сцен з пісні», «пісень в обличчях» та графічні зображення, нанесені тушшю. При цьому за задумом А. Ждахи подібні твори мали отримати розвиток за трьома тематичними серіями: у сервізах з візіями «сімейних» пісень, любовних та історичних (Архів ДНАББ ім. В. Заболотного. Альбом №2, с. 29 і 27) (Рис. 6, 7).

Ці ідеї автор втілює у спареному проекті чайного прибору (чашка зі сподкою) та декоративної тарілки, закомпанованих у символічну вісімку – мотив нескінченності) (Архів ДНАББ

Рис. 3. А. Ждаха. Проект серванту і стільців в українському стилі. Ждаха. Ескізи проєктів меблів. Архів ДНАББ ім. В. Заболотного. Альбом №2, с. 51. Папір, олівець

Рис. 4, 5. Візуалізація за допомогою інструментів ШІ проєктів кахляної печі та серванту-буфету А. Ждахи (Фото з сайту: <https://www.facebook.com/groups/1667853323623695/user/100024357615096>), а також фрагменти Рис. 5, 4 і 1 з посудом

ім. В. Заболотного. Альбом №8, арк. 11). Із цього набору предметів штучним інтелектом було відкинута блюдце й утворено чайну пару з решти творів, дещо змінюючи їх розмір

і по відношенню до початкової співрозмірності (Рис. 8, 9).

Так, за допомогою інструментів ШІ, крім оновленого композиційного співвідношення

Рис. 6, 7. А. Ждаха. Ескізи проєктів посуду з рослинними мотивами й фігуративними образами на тему ілюстрації українських пісень. Архів ДНАББ ім. В. Заболотного. Альбом №2, с. 29 і 27. Папір, олівець, акварель, позолота

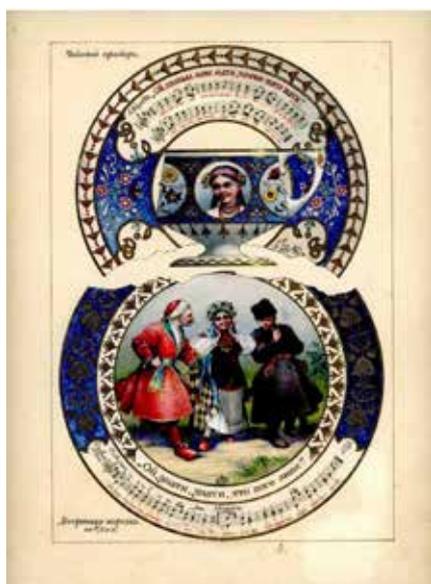

Рис. 8, 9. А. Ждаха. Папір, проєкт для кольорового друку з позолотою, Архів ДНАББ ім. В. Заболотного. Альбом №8, арк. 11. А. Ждаха. Візуалізація проєкту чайної пари з півчашки та декоративної сподки. Фото з сайту: <https://www.facebook.com/groups/1667853323623695/user/100024357615096>

предметів з огляду на початкові розміри, у їх дизайні майже нічого не змінювалося, за виключенням окремих відтінків кольорових плям і ліній та контрастності.

Цікавою також є розробка Амвросієм Ждахою проєктів розписних бамбетелю та скрині з аркушу елементів «Українського стилю» (Архів ДНАББ ім. В. Заболотного. Альбом №8, с. 11, арк. 3. Папір, кольоровий друк?).

У візуалізаціях ШІ означені предмети набули викінченого вигляду й певної довершеності й філігранності. У даному випадку інструменти штучного інтелекту допомогли зняти «муар» зображень та перевести їх з 2D у 3D (Рис. 10, 11, 12).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, на прикладі посту в соціальній мережі Фейсбук, викладеного 31 грудня

Рис. 10, 11, 12. А. Ждаха. Проекти розписних бамбетелю та скрині з аркушу елементів «Українського стилю». Архів ДНАББ ім. В. Заболотного. Альбом №8, с. 11, арк. 3. Папір, проєкт для кольорового друку і візуалізації вказаних елементів за допомогою ШІ. Фото з сайту: <https://www.facebook.com/groups/1667853323623695/user/100024357615096>

2025 року Андрієм Проненком, варто зазначити, що проєкти елементів інтер'єру, а також меблів, ширм, кахляних п'єдів, посуду Амвросія Ждахи 1919 року, котрі були передані представниками його родини 1948 року до збірки ДНАББ ім. В. Заболотного, отримали нове життя у візуалізаціях.

Наразі слід зазначити, що сучасні інструменти штучного інтелекту допомагають узгоджувати пропорції предметів, знімати «муар» з зображень, робити їх образи чіткішими, більш контрастними, переводити з 2D у 3D та домальовувати елементи композиції, яких не достає, з огляду на задану загальну стилістику творів. Однак, при цьому виникає питання співтворства щодо означених проєктів творів, й царини авторського і суміжних прав. Оскільки нащадки художника живі, по ідеї, для

таких експериментів потрібно укласти з ними нотаріально завірнені угоди й визначати межі дозволених доопрацювань.

З іншого боку, запропоновані візуалізації дозволяють впроваджувати означені проєкти у життя, виконувати реальні меблі та фарфорові твори за взірцем авторських, як це було здійснено на високому художньому рівні по відношенню до ескізів творів Михайла Жука початку ХХ сторіччя («репліки» експонувалися 2023 р. за підтримки Українського культурного фонду у Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького, ідея Семена Кантора, директора Музею сучасного мистецтва Одеси, кураторство Олени Кашуби з Національного художнього музею в Києві, за дієвої участі колективу Національного музеї у Львові імені Андрея Шептицького).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Архів з ескізами А. Ждахи в зб. Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. М. Заболотного в м. Києві. 1948 р.
2. Дмитрієнко М. Ф. Ждаха Амвросій Андрійович. *Енциклопедія історії України*: у 10 т. ред. рада: В. М. Литвин, В. А. Смолій та ін. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 3. С. 143–144: автопортр., іл.
3. Ждаха Амвросій Андрійович. ОУНБ ім. Д. І. Чижевського. 29.12.2022. URL: wiki.library.kr.ua/index.php? (дата звернення: 21.06.2025).
4. Кармазин-Каковський В. Амвросій Ждаха – митець історичного малярства (1885–1927). *Нотатки з мистецтва*. Філадельфія: ОМУ, 1978. № 18. С. 27–32.
5. Крикун Г. Ф. Ждаха Амвросій Андрійович: [біогр. довідка]. *Енциклопедія Сучасної України*. Київ, 2009. Т. 9: Е–Ж. С. 473. URL: <https://esu.com.ua/article-18950> (дата звернення: 20.07.2025).
6. Мироненко Дмитро. Шевченкіана у художній спадщині Амвросія Ждахи. *Будівництво України*: наук.-виробн. журн. Мінрегіон України, ВАТ «КиївЗНДІЕП», УкрНДІ «Діпромисто», ДП «Укрархбудінформ», АБУ, Творча наук.-техн. спілка будівельників України. Київ, 1993. С. 46–47.
7. Мироненко Дмитро. Шевченкіана у художній спадщині Амвросія Ждахи. *Будівництво України*: наук.-виробн. журн. 2014. № 2. С. 46–47: іл. (Про образотворчі видання з фонду Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. В. Г. Заболотного, що відображають творчість українського художника А. А. Ждахи (справжнє прізвище Смаглій), який першим розпочав роботу над комплексним оформленням «Кобзаря» Т. Шевченка (Україна)).
8. Проненко Антон. Візуалізація меблів українського дизайнера Амвросія Ждахи. 31 грудня 2025 р. URL: <https://www.facebook.com/groups/1667853323623695/user/100024357615096> (дата звернення: 19.01.2026 р.).
9. Український артист-маляр Амвросій Ждаха: Каталог виставки (Державний музей Т. Г. Шевченка в Києві) / вступ. стаття Володимира Яцюка. Очаків, 1996. С. 5.
10. Шевельов С. Амвросій Ждаха – ілюстратор «Кобзаря». *Чорноморські новини*. 1992. 14 квітня. С. 3.
11. Шевченкіана в художній спадщині Амвросія Ждахи / ДНАББ ім. В. Г. Заболотного (віртуальна виставка). URL: <http://www.dnabb.org/modules.php?name=Pages&go=page&pid=344> (дата звернення: 28.05.2025).
12. Шевченко Т. Г. Кобзар. Передне слово, упорядкування, укладання ілюстрацій, коментарі, тлумач слів А. В. Недяк. Київ: ЕММА, 2019. 580 с.; іл. худож. А. Ждахи. 490 іл.

REFERENCES:

1. Arkhiv z eskizamy A. Zhdakhy v zb. Derzhavnoi naukovoï arkhitekturno-budivelnnoi biblioteky im. M. Zabolotnoho v m. Kyievi (1948) [*Archive with sketches by A. Zhdakha in the collection of the State Scientific Architectural and Construction Library named after M. Zabolotny in Kyiv (1948)*] [in Ukrainian].
2. Dmytriienko M. F. (2005). Zhdakha Amvrosii Andriiovych. Entsyklopediia istorii Ukrainy: u 10 t. / red. rada: V. M. Lytvyn, V. A. Smolii ta in. [*Zhdakha Amvrosiy Andriiovych. Encyclopedia of the History of Ukraine: in 10 vols. / editorial board: V. M. Lytvyn, V. A. Smolii and others*]. Kyiv: Nauk. dumka. T. 3. S. 143–144: avtoportr., il. [*Kyiv: Nauk. dumka, 2005. T. 3. P. 143–144: self-portrait, ill.*] [in Ukrainian].
3. Zhdakha Amvrosii Andriiovych (29.12.2022). OUNB im. D. I. Chyzhevskoho [*Chyzhevsky National Library of Arts*]. URL: wiki.library.kr.ua/index.php? (data zvernennia: 21.06.2025) [*URL: wiki.library.kr.ua/index.php? (access date: 06.21.2025)*] [in Ukrainian].
4. Karmazyn-Kakovskiy V. (1978). Amvrosii Zhdakha – mytets istorychnoho maliarstva (1885–1927) [*Amvrosy Zhdakha – Artist of Historical Painting (1885–1927)*]. Notatky z mystetstva. Filadelfia: OМУ. № 18. S. 27–32 [*Notes on Art. Philadelphia: OМУ, 1978. No. 18. Pp. 27–32*] [in Ukrainian].
5. Krykun H. F. (2009). Zhdakha Amvrosii Andriiovych: [biogr. dovidka] [*Zhdakha Amvrosy Andriiovych: [biogr. reference]*]. Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy [*Encyclopedia of Modern Ukraine*]. Kyiv. T. 9: E–Zh. S. 473 [*Kyiv. Vol. 9: E–Zh. 473*]. URL: <https://esu.com.ua/article-18950> data zvernennia: 20.07.2025) [*access date: 07/20/2025*] [in Ukrainian].
6. Myronenko Dmytro (1993). Shevchenkiana u khudozhnii spadshchyni Amvrosiia Zhdakhy. Budivnytstvo Ukrainy: nauk.-vyrobn. zhurn. / Minrehion Ukrainy, VAT «KyivZNDIIEP», UkrNDI «Dipromisto», DP «Ukrarkhbudinform», АБУ, Tvorchа nauk.-tekhn. spilka budivelnykiv Ukrainy [*Shevchenkian in the artistic heritage of Amvrosy Zhdakha. Construction of Ukraine: scientific-production journal. / Ministry of Regional Development of Ukraine, JSC «KyivZNIIEP», UkrNII «Dipromisto», SE «Ukrarchbudinform», АБУ, Creative Scientific-Technical Union of Builders of Ukraine.*]. Kyiv. S. 46–47 : il. [*Kyiv, 1993. P. 46–47: ill.*] [in Ukrainian].
7. Myronenko Dmytro (2014). Shevchenkiana u khudozhnii spadshchyni Amvrosiia Zhdakhy. Budivnytstvo Ukrainy: nauk.-vyrobn. zhurn. № 2. S. 46–47: il. [*Shevchenkian in the artistic heritage of Amvrosy Zhdakha. Construction of*

Ukraine: scientific-production journal. No. 2. P. 46–47: ill.] (Pro obrazotvorchi vydannia z fondu Derzhavnoi naukovoï arkhitekturno-budivelnoi biblioteki im. V. H. Zabolotnoho, shcho vidobrazhaiut tvorchist ukrainskoho khudozhnyka A. A. Zhdakhy (spravzhnie prizvyshe Smahlii), yakyi pershym rozpochav robotu nad kompleksnym oformlenniam «Kobzaria» T. Shevchenka (Ukraina)) [(About the fine art publications from the collection of the State Scientific Architectural and Construction Library named after V. G. Zabolotny, reflecting the work of the Ukrainian artist A. A. Zhdakha (real name Smaglyi), who was the first to begin work on the complex design of “Kobzar” by T. Shevchenko (Ukraine))].

8. Pronenko Anton. Vizualizatsiia mebliv ukrainskoho dyzainera Amvrosiia Zhdakhy. 31 hrudnia 2025 r. [Visualization of furniture by Ukrainian designer Amvrosiy Zhdakha. December 31, 2025]. URL: <https://www.facebook.com/groups/1667853323623695/user/100024357615096> (data zvernennia: 19.01.2026 r.) [access date: 01.19.2026] [in Ukrainian].

9. Ukrainskyi artyst-maliar Amvrosii Zhdakha (1996): Kataloh vystavky (Derzhavnyi muzei T. H. Shevchenka v Kyievi) / vstup. stattia Volodymyra Yatsiuka [*Ukrainian artist-painter Amvrosey Zhdakha (1996): Exhibition catalog (T. G. Shevchenko State Museum in Kyiv) / introduction. article by Volodymyr Yatsyuk*]. Ochakiv, 5. [in Ukrainian].

10. Shevelyov S. (1992). Amvrosiy Zhdakha – an illustrator of “Kobzar” [*Amvrosiy Zhdakha – an illustrator of “Kobzar”*]. Chornomorskiy novyny. April 14. P. 3 [*Chornomorskiy novyny. April 14. P. 3*] [in Ukrainian].

11. Shevchenkiana in the artistic heritage of Amvrosiy Zhdakha (2025) / V. G. Zabolotnyi National and Regional Library of Arts (virtual exhibition) [*Shevchenkiana in the artistic heritage of Amvrosiy Zhdakha / V. G. Zabolotnyi National and Regional Library of Arts (virtual exhibition)*]. URL: <http://www.dnabb.org/modules.php?name=Pages&go=page&pid=344> (access date: 28.05.2025) [URL: <http://www.dnabb.org/modules.php?name=Pages&go=page&pid=344> (access date: 28.05.2025)] [in Ukrainian].

12. Shevchenko T. H. (2019). Kobzar / perednie slovo, uporiadkuvannia, ukladannia iliustratsii, komentari, tlu-mach sliv A. V. Nediak [*Kobzar / foreword, arrangement, arrangement of illustrations, comments, interpreter of words A. V. Nedyak*]. Kyiv: EMMA, 2019. 580 s.; il. khudozh. A. Zhdakhy. 490 il. [Kyiv: EMMA. 580 p.; ill. artist A. Zhdakha. 490 ill.] [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 10.11.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 08.12.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 31.12.2025